

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LII. Ч. 55. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 22-го березня 1944. No. 55. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 22, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свобода“: BERgen 4-0207. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВЕЛИКА НЕБЕЗПЕКА ЗЛОЧИННОСТІ ПІСЛЯ ВІЙНИ

НЬО ЙОРК. — Армія, складена з 10,000,000 молодих людей, навчених убивати, вернеться домів після війни. Вона стане новою проблемою для органів безпеченства. Заки ці люди візьмуться до правильної роботи і привикнуть до нових відносин, вони можуть бути середовищем злочинності. Особливо такі, що вже перед тренуванням мали нахил до злочинності, стануть небезпечними для громадянства. — Про це говорив спеціальний агент Федерального Бюра Інвестицій Е. Е. Конрой на конференції Операторів Узброєних Возів в готелю Пенсильвенія. — Небезпека, на його думку буде ще більша, коли не стане відповідної праці для вертаючих з війни ветеранів. Вони стануть безоглядні і будуть використовувати свій вишкіл до поповнення злочинів.

АВТОБУС З РОБІТНИКАМИ ВПАВ ДО РІКИ.

ПАСЕІК (Нью Джерзі). — В понеділок ранком в годині 8. переїздив автобус лінії Комфорт вулицею Маркет через міст з Пасеїку до Велингтону, переповнений робітниками, що їхали до сусідніх фабрик воєнної продукції. На мості пішла затока, автобус закрутився, переломив низку бар'єру і впав у ріку Пасеїк, яка в тому місці глибока на 28 стіп. Лише 6 людей виратувалися з нещастя, а яких 30 втопилися. Автобус витягнули з води шойно пізним вечером. Між виратуваними є люди із словянськими іменами, а нема сумніву, що багато таких людей було теж і між потопленими. Пасеїк і околиця знані як осередок численної європейської імміграції з України, Польщі, Словаччини, Угорщини й Німеччини.

РУХ ЗА СТВОРЕННЯ ЖИДІВСЬКОЇ АРМІЇ.

НЬО ЙОРК. — Відновлено рух за створення окремої жидівської армії, як про це говорив д-р Найум Голдман, політичний представник Жидівської Агенції для Палестини. Він шойно вернувся з Лондону, де відбув конференцію з представниками Альянції. Жидівська Агенція для Палестини є цього переконання, що тепер уже нема небезпеки для такого діла від арабів, бо війна перенеслася до Європи. Жидівська армія, за висловом д-ра Голдмана, „буде грати важну роль в інвазії й освободженню Європи“. На її чолі малиб стати альянтські генерали, але військо булоб чисто жидівське, складене з добровольців.

З КОМУНІСТИЧНИХ ПРАКТИК У ЮНІЯХ.

НЬО ЙОРК. — Серед боротьби за перемогу при правивборах в Американській Партії Праці, що мають відбутися 28. березня, виходять на верх інтересні факти з практик комуністів у пануванні над робітничими юніями. Один з провідників нігерського руху, Джордж Гювйт, уроджений в Брукліні, покінчив університет у Нью Йорку, попав у тенега комунізму. Йому дали партійне імя Тимко Голмс і вислали на науку до Школи Леніна в Москві. Як там він вже навчився всього, вернувся в Нью Йорк і став тут членом стейтвого Політичного Бюра Комуністичної Партії. На цьому становищі він мав нагоду приглянутися, як теперішній радний міста Нью Йорку Майкел Квіл, колишній голова Юнії Транспортних Робітників, приналежної до СЮ, діставив накази з головної квартири комуністів, як має вести юнію і як навіть страйки були викликувані на приказ комуністичної централі. Подібні факти наводять Гювйт-Голмс і з інших юній, приналежних до СЮ. Але, як Голмс переконався, що комуністи не причиняться нічим до добра нігрів, він виступив з партії.

ПЕРЕНОСЯТЬ ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ З МАЯМІ.

ВАШІНГТОН. — Летунська школа для пілотів армії, що існувала в Маямі, на Флориді, від січня 1942. року буде перенесена до Сан Антоніо, в Тексасі. Школа в Маямі була приміщена в 139 готелях, які команда армії винаймила від приватних власників. На курсах перебувало 20,000 учнів. Вже в квітні буде звільнених 47 готелів в Маямі, а опісля поступенно будуть покидати інші. — Це проголосив департамент війни перед кількома днями.

ПОБОРОВА РАДА НЕ УСТУПАЄ ПЕРЕД ЗАСИВАМИ ФАБРИКАНТІВ.

ВАШІНГТОН. — Воєнні контрактори облягають бюро Комісії Воєнної Робучої Сили, домагаючися звільнення молодих людей від покликання до військової служби під замітом, що вони потрібні як ключеві робітники в воєнному промислі. Однак бюро відмовляється уступити перед таким домаганням. На підставі звітів стейтвих поборових бюро Комісія Воєнної Робучої Сили склала лісту 40,000 молодих робітників, які повинні бути звільнені із за їхнього заняття в необхіднім промислі, а решту поборових, нижче 26 літ, таки покличуть до вишколу.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

Нема повороту до старих економічних та політичних засад

РАЙПОН (Висконсин). — У цьому містечку, де 20. березня 1854. р. зіхалася горстка делегатів для заложення нової політичної партії, котру опісля назвали Републіканською Партією, виголосив промову Вендел Лі Вількі, кандидат на републіканську номінацію перед правивборами в цьому стейті. Він критикував змагання деяких републіканських провідників, що хочуть вининуть ясного становища в питаннях економії й політики. Казав, що для републіканців нема повороту до колишнього консерватизму, ані не може бути повороту до ізоляції в міжнародних відносинах. Часи вузького американського націоналізму і „торізму“ минули безповоротно, на думку Вількі і тому, як хто з републіканців займає таке становище, помагає до вибору Рузвелта. — З такого тону промови Вількі роблять висновок, що він водночас теж побороє своїх партійних суперників, а це губернатора Дюїя, генерала Доглеса й лютенанта команданта Стасена в їхніх змаганнях висунути свої кандидатури на номінацію перед виборами на президента.

ЗАГИНУЛИ ЩЕ 2 ВОЄННІ КОРАБЛІ

ВАШІНГТОН. — Департамент флоту виявив, що нищитель Люполд затопився на Атлантийським океані, а помічний ратунокний корабель Мако загинув на Паціфіку. Числа залоги на обох кораблях не подано. Оба кораблі були нового типу.

КОНГРЕС ДОМАГАЄТЬСЯ ДОПОМОГИ ДЛЯ ОКУПОВАНОЇ ЄВРОПИ

ВАШІНГТОН. — Комісія закордонних справ в палаті репрезентантів прийняла резолюцію з домаганням до уряду Злучених Держав і Великої Британії, щоб вони постаралися негайно вислати допомогу для Греції та інших країв, що находяться під ворожою окупацією. Цією резолюцією відновлено давній спір про допомогу окупованим краям всупереч становища Англії, яка ніяк не годиться допустити таку допомогу. Англія твердить, що допомога скріпить силу Гітлера.

ВІДНОВЛЕНО ПОШТУ ДО НЕАПОЛЮ

ВАШІНГТОН. — Департамент поштовий проголосив, що вже налагодна правильна пошта із Злучених Держав до Неаполю й сусідніх місцевостей в Італії для всіх родів посилок.

Фінці рішені на дальшу війну, але надіються мира

СТОКГОЛЬМ. — Люди, що побували в останні дніми в Фінляндії, сподіваються, що фінці ще не втратили надії на мир, хоча дивляться песимістично на вислід останніх мирових переговорів між Фінляндією й Росією. Покищо вони зрезниговано ведуть далі війну, від якої не сподіваються ніякої можливої користі.

Фінське радіо подало, що советський уряд поважно змодифікував свої мирові пропозиції Фінляндії та що вигляди на мир кращі. Надіються, що фінські армії не буде треба відступати до границі з 1940. року, поки не буде підписаний мировий договір. Кращі вигляди на мир добачують теж у тому, що московське радіо вважало за потрібне заперечити подану німецьким радіом містку, що советські літаки знову бомбардували Гелсінкі.

АНТОНЕСКУ ВЖЕ ГЛЯДАЄ СХОРОНИЩА

АНКАРА. — Румунський диктатор Антонеску вислав до Туреччини мирових посередників головно на те, аби добитися для себе від Британії або Америки схоронища на випадок, як російські війська займуть Румунію.

Румунський диктатор запевняв через своїх представників, що він усе був приязний до Британії й Америки. На це американці й британці сказали йому, щоб він доказав свою приязнь до Америки й Британії приказом до своєї армії повстати проти німців і прогнати їх з Румунії. Антонеску відмовився це зробити, бо, мовляв, якби німці уступили з Румунії, до неї ввійшли би російські війська. Він хотів добитися окупації Румунії британськими або американськими військами, але цього йому ніхто не міг обіцяти. Протинво, йому дали до зрозуміння, що на випадок альянтської окупації Румунії окупаційними військами були би російські. Російський уряд заперечив, буцімто він давав якінебудь умовини мира румунському князеві Стірбейови.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ 54 ФРАНЦУЗІВ

ЦІРІХ (Швайцарія). — Німецькі окупаційні війська розстріляли оноді на публічній площі в Марселі 54 особи за те, що французькі партизани вбили 12 німецьких офіцерів і вкинули їх у море.

РОЗСТРІЛЯЛИ БУВШОГО МІНІСТРА ВІШІ

АЛЖІР. — Тут виконано через розстріл кару смерти на Пєрї Піше, бувшій міністрі французького уряду в Віші, котрого засудив за зраду спеціальний французький військовий трибунал.

ЩО ТАМ ВАРЯТЬ. — Пільна кухня домашньої роботи, з комином, зробленим зо старої вісі, нагріває обід для двох американських вояків на Маршалських островах.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЙМАЮТЬ МАДЯРЩИНУ

ЛОНДОН. — З кількох боків приходять вісти, що німецька армія заняла Мадярщину проти спротиву мадярських військ, котрих керманічі находяться тепер просто в німецькій неволі. Рівночасно націстичний уряд дає до зрозуміння Болгарії й Румунії, що їх же та сама доля.

У передодень окупації Мадярщини Гітлер запросив до себе на конференцію мадярського регента Гортія та мадярського головного військового команданта Гею, а коли ці прибули до головної квартири Гітлера, німецькі війська вступили до Мадярщини. Потім Гітлер уже Гортія й Геї домів не відпустив.

Потвердження окупації Мадярщини прийшло вже й з німецьких жерел, коли німецьке міністерство заграничних справ подало заяву, що Німеччина робить зусилля скоординувати всі ресурси й сили південно-східної Європи проти спільної російської небезпеки. Це вказує, що нацисти задумують окупувати Румунію й Болгарію.

З цим потвердженням годяться інші події. Мадярське радіо подає тепер тільки офіційні німецькі комунікати. Заповіджена радіова промова прем'єра Калія не відбулася й радіо не подало ніякого вияснення.

Певно пригтовляючися до окупації Румунії, націстичний уряд приказав евакуати державний банк Румунії й фабрики з Букарешту в західні округи Румунії. Положення в Букарешті дуже важке, бо від тижнів сюди звалюються маси людей, що втікають перед наступаючими російськими військами зо східних повітів Румунії.

Бюро Ройтера доносить, що мадярські війська ставлять поважний опір окупаційним німецьким військам. Турецькі газети добачують в німецькому посуєнні страх перед альянтською інвазією Балкану. Мадярський сойм мав зібратися в середу, коли мав теж зібратися болгарський сойм. Рівночасність нарад мала би вказувати на можливість задуманої спільної акції Мадярщини й Болгарії, якій тепер Німеччина пробує запобігти.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА ВИННИЦЮ.

ЛОНДОН. — Червона армія заняла в понеділок Винницю, важний залізничий узол, та Подільський Могилів, важне місто на Дністрі, як також 115 інших місцевостей. Команда червоної армії вважє ці добутки такими важними перемогами, що уряд казав віддати в їх честь 124 гарматні вистріли в Москві. З упадком цих двох міст німецькі війська мають до своєї розпорядимості тільки дві залізничні лінії з південної України до Басарабії й Румунії.

Червона армія поробила теж поважні поступи в своїм наступі на Львів. Вона заняла Лешнів, що лежить 53 милі на північний схід від Львова, та Радивилів, що його переменовано на Червоноармійськ.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ПО ЗРУЙНОВАНИМ ФРАНКФУРТІ.

ЛОНДОН. — Від 300 до 500 „літаючих фортець“ і „либерейторів“ в товаристві 500 до 750 менших літаків ударили в понеділок днем на Франкфурт над Меном. Рівночасно йшли рейди на різні стратегічно важні пункти по окупованій Німеччиною Європі, між іншим на залізничі варстаті у Крієлю, під Парижем.

НІМЦІ ЩЕ ОБОРОНЯЮТЬСЯ В КАСІНІ

НЕАПОЛЬ. — Німецькі війська, що держаться в частині розбитого альянтським бомбардуванням Касіні, дістали поважні підкріплення й борються в ньому далі з великим завзяттям. Вони навіть добули назад один горб.

Тимчасом на секторі під Римом альянтські важкі гармати з кораблів били по ворожих позиціях, а альянтські летуни зробили там на ворога 1,800 випадів.

Воєнні обсерватори кажуть, що теренові умовини сприяють дефензиви.

АМЕРИКАНЦІ РОЗБИЛИ ЯПОНСЬКИЙ КОНВОЙ З 5 КОРАБЛІВ.

АЛЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦІФІКУ. — Сотки японських вояків згнуло від куль або в морських водах, коли американські летуни напали на японський конвой, що віз посилення на Вевек. Літаючи низько донад воду, американці збомбардували цілий конвой, зложений з двох транспортних кораблів і трьох корвет. Опісля ціле море аж кишло від японських вояків, що борикалися безпомічно з хвилями по затопленню їх кораблів. В операції американці втратили три літаки, відай від протилетунського огню корабельної артилерії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перша появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREPIDATIA (Individual rates for 1, 3, 6 months), SUBSCRIPTION RATES (Three cents a copy, One year \$7.00, Six months \$3.75, Three months \$2.00), and Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly).

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Чи стане шкіра за виправу?

Від коли Аліанти збільшили свою летунську кампанію проти Німеччини, від тоді все стояло перед ними й їх громадянством питання, чи великанські кошти цих бомбардувань оплатяться для Аліантів. Іншими словами, чи дадуть бомбардування такі висліді, які заплатили би за величезні втрати, які бомбардування за собою потягнуть у грошевих витратах і в страхах найкращих і найдорожче вишколених людях?

Деякі дані для відповіді на це питання дає нам високий офіцер італійської військової флотії, що недавно прибув з Німеччини до Швеції, у своїй розмові з шведськими газетярками. Передусім він описував вигляд самого Берліну в теперішній час. Він прирівняв вигляд німецької столиці з виглядом Помпеї, відомого міста в Італії, що як звісно, було засипане вулканом Везувієм, а потім, по багатьох віках, було відкопане. Кожна вулиця й кожний будинок у Берліні виказує наслідки бомбардування. На кожному кроці видно кратери великих бомб.

Хоч як вимовний цей опис, він ще не дає властиво ніяких даних про стан „воєнного моралі“, котра, звісно, є душевним станом, а тим самим не дається описувати так, як розбите бомбами місто. Однак й про це італійський офіцер потрапив підлягнути справді знаменні речі, які знаменито підкреслюють його висновки, що бомбардування підбивають по-важно німецьку „мораль“, себто воєнний настрій. Він каже, що люди в Берліні знаходяться в якомусь апатичному стані, в стані повної байдужності. В тому стані вони говорять мрачно про мир. При тому вони хапаються за найменших справ, аби знайти яку-таку потіху й заспокоєння в своїм смутку. Можна наприклад чути, як люди попадають у запад, оповідаючи про те, як це їм удається вирятувати з румовища розбитого бомбою дому ложочку або вилки, або як вони потрапили витягнути зпід румовища свою блюзку.

У чому лежить знаменність „телячого запалу“ спривоу таких дрібниць, можна догадатися по хвилі застанови. Якби Німеччина далі йшла переможцем по світі, якби Гітлер добував далі один край за другим, як це він робив три роки тому, то певно ніхто в Німеччині навіть не думав би, що тут сталося щось велике, коли чоловік вирятував з румовища свого дому якусь дрібницю. Яке значіння мала би така дрібниця супроти епохальних перемог на світовій арені? Колиж німці почувають, що вирятуння ложочки, чи вилки, чи блюзку, це велика подія, то це вже вимовний знак для тих, що на таких об'явах розуміються, що в німецькій душі заломлюється певність довіри в німецьку перемогу.

Як розуміти Аліантський Чартер?

Наближаємось до такого часу, в якому вже не можливо говорити тільки загальними фразами про те, як має виглядати повноенний світ, а в першу чергу, якою має бути повноенна Європа. Значить, що треба сказати правдиве, реалістичне слово, що розуміти під Аліантським Чартером і Чотирма Свободами, як хочемо, переходити від слів до діл, від ідеалів до дійсності, від клічів — до практичної політики. Ось таке реалістичне слово сказав тепер лондонський „Таймс“. Важне, це слово особливо тому, що звичайно так буває, що те, що цей часопис пише в подібних справах, є відбитком заграничної британської політики.

„Таймс“ заговорив про „самовизначення“, про яке, як знаємо, було стільки мови за останні десятиліття, та з яким багатьма звязують свої надії на самостійність ще й тепер, бо думають, що принципи самовизначення народів є об'являти Аліантським Чартером. Отже „Таймс“ каже, що те самовизначення мусить бути підпорядковане політичним і економічним пристосуванням, що би таким чином забезпечити народам чи державам „свободу від нужди“ і „свободу від страху“. З ось таким розумінням уже проблеми, як виходить, це погодились Чорчі та Іден, керманічі загранично-політикою Великої Британії. А також згідний з тим і британський парламент, бо інакше було б прийшло останніми днями в тому парламенті до дискусії над границями Польщі, що однак не сталося. І тому саме, що отсі справи так мають, миг „Таймс“ написати, що вже минули ті часи, коли Європа була поділена між цілу купу автономних держав, від нікого незалежних, себто не визнаючи ніякого іншого авторитету. Міжнародна безпека, каже „Таймс“, вимагає, щоби такого більше не було, а так є, що безпека мусить стояти на першому місці, а не незалежність. Ось тому, каже „Таймс“, коли іде

критичної та невідповідальної за справу батьківщини черні. Так і було в українській козацькій державі. Чернь своїми виступами та домаганнями не раз давала в Україні докази, що вона не вміє ставити добра України як спільної батьківщини понад свої особисті чи гуртові справи, але навпаки ці останні справи ставила вище понад добро цілої України.

Річ природна, що являлися все серед черні її провідники-демагоги, що мали на оці власні інтереси або такі були прямо підкуплені сусідами, і як такі були ворогами української самостійності, робили бешкету, що виходили прямо на погібель української держави, а на користь її ворогові.

Ось так виглядає в Лондоні „вступ“ до розвязки проблеми, як має виглядати повноенна Європа, якщо думати про територіальні перемини і практичне застосування принципів про самовизначення народів. Те, що сказав „Таймс“, як легко догадатись, відноситься в першу чергу до таких досі самостійних держав як Естонія, Латвія, Литва і багатьох інших, далеко більших від них простором і людністю. І, очевидно, до таких народів як український, що мріють про державну незалежність, обосновану тімрп боротьбою і проливом крові та прахом на самовизначення. Тепер же тільки питання: в чин користь мали б усі ті народи резигнувати з самовизначення і державної незалежності? Хто мав би бути ось тим „вищим авторитетом“, в якого користь треба б з тих ідей і мрій резигнувати, щоб забезпечити мир в Європі й добробут народам?

Ось та важна kwestія, коли іде про Таймс, не є наразі обговорена. І поминено. Тому приходиться брати справи реалістично й ствердити, що наразі тим „вищим авторитетом“ є для багатьох держав і народів в Європі Росія, чи Союз Республіканців СРСР. На разі треба отже тому „авторитетові“ коритись і задля нього резигнувати з принципів самовизначення. А що далі буде, того покищо не знаємо. Ось така є дійсність.

Приймаючи в так званій Переяславській Умові Україну під свій протекторат московський цар спершу навіть політику України власну заграничну політику, але вже мав відразу готовий план переминути її на звичайну провінцію московської самовладної держави. Зробити це без помічі українців було не легко, бо Україна з одного боку була країною демократичною, з другого боку українське козацтво представляло військово-силу, яку готове було кожної хвилини звернути проти кожного порушника української волі, теж і проти царя.

Військово-силу творили козаки — козацька маса та старшини. Одні та другі були в стані упривілейованим супроти простого рільничого населення, селянства, хлопів. Ці за польського володіння панщизняні хлопів брали тисячами теж участь в повстанні проти Польщі та повернувши з війни повернули теж до своїх рільничих занять скинувши зі себе панщину!

Ішло тепер про налагодження внутрішніх суспільних відносин в державі, яка тоді була унікатом в Європі, бо не було тоді в Європі держави без панщизни. Не було правда, панщизни в одній тоді ще Швейцарії, але Швейцарія гірська країна з паштунською господаркою не могла входити в гру. Україна, навпаки, була краєм рільничим. Чи він мав бути самотнім в цілій Європі без панщизни? Кожна історична епоха має теж свої господарські вимоги, звичайно невідлучно звязані з цілим громадським ладом. Нині кожен громадянин в Америці рівний, нема панщизни, але теж кожен має громадські обовязки; наприклад кожен мусить йти служити у війську. У тому часі по скінченні революції проти Польщі, військової служби робити мали тільки люди воєнні, а ними були козаки. Селяни не повинні військової служби, вони могли спокійно собі господарити. Отже справедливість вимагала, щоби вони, в якийсь спосіб помагали в господарстві тим, що йшли на війну, здебільша своїм коштом, та життя своє наражали в обороні України. Якесь обовязки мусили бути наложені на селян в користь державних маєтків, козацьких господарств, тим більше, що тоді наємних робітників не було, бо кожен мав свою землю.

даних українською владою. Московський цар, який у себе в дома мав панщизняні обовязки такі важкі як ніде в світі, ставив ось так „оборонцем українських мас“. Скарги використовували цар на це, щоб обмежувати українську державну владу, щоб вишуватися у внутрішні справи України та повели робити з неї свою власну провінцію.

Українську чернь використовували царі особливо в часі виборів гетьмана. Один такий вибір при інтервенції черні, з якого вийшов ставленник Московського гетьмана І. Бруховецький, описаний в повісті Куліша: Чорна Рада, себто рада черні. Доки геть. Мазепа не зрівзав з Московщиною, московський цар Петро В. сам його захолював накладати на українські населення панщизняні тягари, Хотів, щоб їх положення зрівнялося з дуже тяжким положенням селян на Московщині. Однак коли гетьман Мазепа виступив в обороні самостійності України проти московського царя, негайно цар Петро перекинувся на оборонця українських селян, а з гетьмана визвольника зробив ворога українського народу, зокрема ворога селянських мас. Чи не такої самої пісоньки співають й нинішні агенти московського панування над Україною, коли є мова про цього великого гетьмана, що пірвався йти слідом Богдана Хмельницького та вдруге визволити Україну, тим разом зпід Московщини?

Большевицька охлократія в Україні.

Російські царі за козацьких часів все спиралися на українську охлократію, на інтервенції черні. Нелад, викликаний невідповідальною черню, завжди був для російських царів водою на їх млині, щоб поневоловати Україну та ще й серед українських найменше освічених мас ухвалити за метів як не їх спасителів.

Цю саму політику засвоїли собі і російські большевики, коли розпочали наступ на Україну, щоб знов відбудувати єдину неділану Росію під червоним стягом серпа та молота. Хто пам'ятає в Україні часи 1917 — 1920 років, той знає, яку розперзану демагогічну агітацію розвели большевики серед українських мас, щоб їх збудувати проти української влади та завести їх та й цілу Україну під московське панування.

Український уряд ухвалює віддати панську землю селянам, але правним порядком по розділу; російські большевики кидають ключ: бери сам землю, зараз: „граб нагроблюное“, бо мовляв — та українська влада щось не добре проти вас задумує, коли не дає негайно землі!

Зачинається хаотичне ділення землею, анархія в краю та недовіра до української влади, чому то вона спиняє негайний поділ. Вкінці серед бешкетів та анархії поділили фільтварки. Та як тільки заіснувала червона влада, то відірала і фільтварки і прагдні селянські господарства та дрібні загоны. Зі селян зробили державних наймитів під наглядом червоних комісарів — нових панів червоного царства. Селяни йшли за тими демагогічними кличами; охлократія українська помагала валити власну державу, що єдина в силі українським людям запевнити волю, землю та постійний добробут.

Хто прислухується викам американських комуністів та їх помічників, то вічно брентить ця сама гра на низьких інстинктах темної охлокративної черні. Оце вічне баламучення та пуджання темних людей панам та чим там. Пуджують українських темних людей навіть якимись такими неіснуючими українськими па-

Проф. Микола Чубатий.

Демократія та охлократія в українській історії

(Докінчення).

Охлократична чернь в козацькій Україні. Козацька Україна не тільки оділичила старий демократич-

ний лад у громадському житті України, аде через винародолення української шляхти могла демократичний лад ще більше поглибити. Та демократія вироджується верідко в охлократію, себто в панування не-

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Ще не час! Варту змінюють на день! Певний це знак, що брами відчиняють для худоби, чи чого іншого. Заждемо! Козаки нетерпеливляться! — доложив Пішко. — Напружене чекання швидко перетомлює. — І мої козаки перетомлені, додав Бруяка. — Заждемо, недовго вже! заспокоїв їх Кричевський. Ворота розкрито, та до них не змоглаб дістатися ніяка сила в світі. Вулицю й шлях загородили: отари худоби, яка рвалася чим дужче з воріт, зачухави волю, лісовий холодок і дашу. В воротах стиснулося її так багато, що відступила під хати безрадна вартя. В тому загудів дзвін. Козацтво ще перечекало кілька хвилю — дало час худобі розійтись з шляху. І з перелісків вискочили козацькі лави, околили містечко щільним перстеном. Сотні кінців і овручан летіли вздовж шляхів до воріт. Інші полки швидко швидко рубали частокіл і заулками вганялися в містечко. Вартові на воротах ледь встигли віддати стріл, а вже козаками були зтіті. Поодинокі стріли з подвір'я страт козакам не спричиняли. Козацтво розсіпалося по вулицях. Швидко опановано об'язком з амунцією. Але хвилі розгубленості й жаху, викликані несподіваним нападком швидко минали. Лавуючи й валючи плоти поміж подвір'ями литвини збіглися у більш гурти. За укриттям будівель то там, то сям почали козаки обстрілювати. Завзя-

тий спротив козакам поставила корчма, куди при перших стрілах назбігалася до командантів кілька соток драгонів. Стріляли з вікон і зза плоти, відгороджуючого від вулиці обширне заїздне подвір'я. Палали корчачись з болю поцілені козаки, вганяли вулицю ошалілі коні без їздців, квілили поранені коні і люди. Несподіваний напад загрожував повернутись у затяжний бій. Та у драгонів не було в руках багато стрільня. Стріли вже рідшали і заперестали зовсім. Відбивалася одна лиш корчма. Частина козацтва розсіпалася по подвір'ях вишукувати драгонів. До раннього обіду величезна товпа розброєних вишикувалася здвож голоюю вулиці. А коло корчми все ще йшов бій. Козацтво звільнило вулицю перед корчмою обстрілюючи подвір'я з укриття. Намірялося корчму запалити і тим змусити литвинів піддатися. Старшина однак заборонила: огонь миг перекинувся на сусідні будови і потерпілоб безвинне населення містечка, а крім того дим пожежі побачилаб литовська армія під

Літовом, здогадалася, що з Холмцем щось не гаразд і вислаб допомогу. Вихід з становища піддав командант литовського корпусу. Він, доглянувши звільнену вулицю, вирішив з Холмцем вилізти, хоч би й з найбільшими втратами. Литвини витиснулися було через пролім у задній частині заїзду до ліса. Звідти привитали драгонів стрілами козацької сотні, що бігли. Та у драгонів не було в руках багато стрільня. Стріли вже рідшали і заперестали зовсім. Відбивалася одна лиш корчма. Частина козацтва розсіпалася по подвір'ях вишукувати драгонів. До раннього обіду величезна товпа розброєних вишикувалася здвож голоюю вулиці. А коло корчми все ще йшов бій. Козацтво звільнило вулицю перед корчмою обстрілюючи подвір'я з укриття. Намірялося корчму запалити і тим змусити литвинів піддатися. Старшина однак заборонила: огонь миг перекинувся на сусідні будови і потерпілоб безвинне населення містечка, а крім того дим пожежі побачилаб литовська армія під

посипались стріли, а з віддалі показався сильний відділ Київців на чолі з Пішкою. Заввернули на північ — їх зустрінув такий же стрій Овручан на чолі з своїм полковником. А стріли все вихолщували з литовських рядів то драгона, то коня. Упав врешті грубий Прибиш, помічник Соколовського. Не бачучи рятунку — недобитки піділися... Литовський корпус утратив мало не половину свого складу вбитими і пораненими. Значні втрати понесло й козацтво, — самих вбитих дотягло до сотки. Поховати своїх і литвинів доручив Кричевський населенню містечка. Своє поранення наказав забрати у дальший похід. Поранених литвинів залишив на опіку населення. Козацькі стра-ти окупилися значними здобутками зброї — мушкетів, рапир, шабель і ятаганів, та до п'ятсот добрих коней з повним вирядом. Слабших козацьких коней роздано селянам. Положення по допиті відпродажено у лісі. Козацькі полки зміцнілися. З бісюрки упівших драгонів-бісюрсинів, бачучи відношення ко-

зацтва до селян, забажало битися в козацьких рядах проти свого дотеперішого зверхника. Іх вліто у склад кращих полків — Київського і Овруцького, по кілька чоловіків у кожному сотню, під нагляд сотників. Бажала прилучитись до козацької Холмецька молодь. Іх однак не приймали. Під південь у Холмі не зістаюся ні одного козака. Налетіли й знов зникли, — так, начеб міщанам то все привиділося. Про криваву подію ранку. 29. липня, пригадавало тільки побільшене втрое число поранених литвинів, та дві великі могили — козацька і литовська. Наказний гетьман гостро заборонив чинити раненим кривди. (Дальше буде).

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

(Докінчення на сторінці 3-ій)

Звіт Головної Контрольної Комісії У. Н. Союзу

(Докінчення)

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, означений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсних банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	358	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	\$ 4,965.08	\$ 4,965.08
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,324.75	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,846.73	6,171.48
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,146.25	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		56,033.48	57,179.73
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acct.	Mort. Fd.	27,938.04	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		17,889.89	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acct.	Svoboda	10,585.17	56,413.10
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	864.00	864.00
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acct.	Mort. Fd.	32,239.60	32,239.60
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,055.52	2,055.52
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,834.80	6,834.80
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	1,018.78	1,018.78
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	188	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,035.30	2,035.30
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acct.	National Fd.	11,033.94	11,033.94
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,130.18	2,130.18
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547,638	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,309.06	3,309.06
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acct.	Mort. Fd.	80,136.75	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acct.	Dividend	11,218.68	91,355.43
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Adm. Fd.	89,433.44	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Indg. Fd.	21,557.15	110,990.59
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Orphan's Fd.	32,249.30	32,249.30
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,997.66	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acct.	Adm. Fd.	537.61	4,535.27
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Mort. Fd.	95,479.96	95,479.96
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Mort. Fd.	100,061.44	100,061.44
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acct.		14,074.49	14,074.49
Security Bank & Trust Co.	Philadelphia, Pa.		Check Acct.	National Fd.	5,000.00	5,000.00
Ukrainian Savings Co.	Cleveland, O.		Sav. Dept.	Mort. Fd.	5,241.70	5,241.70
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acct.	Concord Fd.	2,856.19	2,856.19
					Cash in banks	\$648,094.94
					Cash on hand in "Svoboda"	8.21
					Total cash	\$648,103.15

Готівка молодечого департаменту У. Н. Союзу знаходиться в отсних банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	\$ 1,840.36	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,003.14	\$ 2,843.50
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	13,004.03	13,004.03
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acct.	Adm. Fd.	13,017.30	13,017.30
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,148.63	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acct.	Adm. Fd.	697.39	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		1,727.95	4,623.97
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.	Mort. Fd.	12,536.57	12,536.57
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acct.		2,526.36	2,526.36
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		1,253.89	1,253.89
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acct.		7,831.04	7,831.04
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acct.		27,318.50	27,318.50
					Total	\$84,955.16

Заморожений банк 1943 р. виплатив 7% дивиденди.

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсних банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:	
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.		\$ 173.63	
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acct.		2,224.07	
					Total	\$ 2,397.70

Фонд ім. С. Ядловського ульковання:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.		\$ 348.45

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ за час від 1. липня до 31. грудня 1943.

Готівка з кінцем 30. червня 1943 року осталася	\$ 1,948.09
Відсотки від фондів	448.75
Відсотки з банку	86

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року осталася	\$ 2,397.70
Інвестиції в бондах	38,279.95

З кінцем 31. грудня 1943 року фонд Захисту-Сиротинця осталася	\$40,677.65
---	-------------

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ за час від 1. січня до 31. грудня 1943.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942 року осталася	\$ 1,498.49
Відсотки від фондів за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року	897.50
Відсотки з банку за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року	1.71

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року осталася	\$ 2,397.70
Інвестиції в бондах	38,279.95

З кінцем 31. грудня 1943 року фонд Захисту-Сиротинця осталася	\$40,677.65
---	-------------

ЗВІТ ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО за час від 1. липня до 31. грудня 1943.

Готівка з кінцем 30. червня 1943 року осталася	\$ 315.71
Відсотки від фондів	31.25
Відсотки з банку	1.49

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року осталася	\$ 348.45
Інвестиції в бондах	2,500.00

З кінцем 31. грудня 1943 року фонд бл. п. С. Ядловського осталася	\$ 2,848.45
---	-------------

ЗВІТ ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО за час від 1. січня до 31. грудня 1943.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942 року осталася	\$ 283.13
Відсотки від фондів за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року	62.50
Відсотки з банку за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року	2.82

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року осталася	\$ 348.45
Інвестиції в бондах	2,500.00

З кінцем 31. грудня 1943 року фонд бл. п. С. Ядловського осталася	\$ 2,848.45
---	-------------

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА У. Н. СОЮЗУ.

З кінцем 31. грудня 1943 року майно старших членів вносило	\$6,726,960.96
З кінцем 31. грудня 1943 р. майно Молодечого Департаменту вносило	551,702.31
З кінцем 31. грудня 1943 р. було майна Захисту-Сиротинця	40,677.65
З кінцем 31. грудня 1943 р. було в фонді бл. п. С. Ядловського	2,848.45
Разом	\$7,322,189.37
Майно У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1942 р. було	\$6,848,431.09

Загальний приріст майна У. Н. Союзу в 1943 е. — \$ 473,758.28
Упродовж 1943 р. померло старших членів 291, і членів дітей 12. Разом 303.

ЗВІТ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ” за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року.

Готівка з 1942 року	\$ 4,878.95
Передплата від членів У. Н. Союзу	50,340.00
Передплата від приватних читачів „Свободи”	3,304.27
Кольпортаж	233.36
З продажі книжок, карток і календарів	2,769.14
Оголошення	4,922.45
Друкарські роботи	6,177.19
Ювілейний дар „Свободи”	363.50
Зворот від У. Н. Союзу за Електрику і Гас	288.00
Ріжні звороти, премії і дивиденди	152.39
Зі змін адрес	37.05
За старий папір	22.28
Рекорди	13.13

Разом	\$73,501.71
Продажний опуст	54.66
Чистий прихід	\$73,447.05

РОЗХІД:

Платня робітників і редакторів	\$32,611.21
Платня кореспондентів	1,737.00
Поштові видатки	4,742.09
Папір та інші матеріали	9,433.18
Рент У. Н. Союзів	7,500.00
Телефон	342.99
Електрика й Гас	1,340.75
Книжки	556.39
Канцелярні видатки за приряди, журнали, часописи й жертви	457.13
Друкарські приряди і нові частини до машин	859.45
Асекурація	434.89
Федеральне і стейтське обезпечення робітників	1,877.94
Купно нових машин	1,609.75
Ріжні дрібні видатки: повісті, накривала на машини та інше	333.35
Комісове від оголошень	157.45
Кошти подорожі (В. Л.)	13.00
Поштова скринка	16.00

Разом	\$64,022.57
Купний опуст	58.20
Вложений федеральний і стейтський податок робітниками, що є вчислений у загальній сумі платні робітників і редакторів	1,289.76
Чистий розхід	\$62,674.61

ПОВТОРЕННЯ:

Прихід	\$73,447.05	Готівка в банку	\$10,764.23
Розхід	62,674.61	Готівка на руках	8.21
	\$10,772.44	Разом	\$10,772.44

Ця сума \$10,772.44 є вже вчислена в загальній маєтк У. Н. Союзу.

Контрольна Комісія вважає за потрібне ствердити це слідує:

1. З кінцем 1943 року були несплачені такі посмертні запомоги: Григорій Лешко, від. 56, \$300.00; Роман Лешко, від. 65, \$200.00; Анна Лисак, від. 76, \$202.92; Іван Дзьомба, від. 252, \$300.00; Іван Гусак, від. 361, \$500.00; Михайло Половський, від. 24, \$936.20; і Кідрат Заславський, від. 122, \$1,000.00. Разом остає не виданих посмертних запомог на

суму \$3,439.12. Згадані виплати здержано з браку відповідних доказів легального характеру.

2. Усі інвестиції в бондах обох департаментів платять точно відсотки.
Дім У. Н. Союзу, який в 1943. році був оцінений на суму \$87,000, приніс \$7.71%, а на 1944 рік цю інвестицію обновило до суми \$82,000.

4. Крім того, У. Н. Союз має 27 реальностей, в котрих є інвестовано \$758,340. Ця інвестиція принесла в 1943 році чистого доходу \$50,643.02.

5. Усі моргеджі У. Н. Союзу принесли в 1943 році відсотків на суму \$57,214.40, а два моргеджі знаходяться в стані перебрания. Загальне майно У. Н. Союзу в році 1943. принесло 3.50%.

Активи, які не є зараховані до загального майна У. Н. Союзу:

1. Відсотки від моргеджів, які мали бути заплачені в 1943. році, а не були, вносять \$ 733.45
2. Нагорожені відсотки (accrued) від моргеджів, котрих реченєць плачення припадає в році 1944., вносять 4,374.77
3. Залегі відсотки від членських позичок, котрі мали бути заплачені в 1943. році, а не були 27,877.02
4. Залегі нагорожені відсотки від членських позичок, котрих реченєць плачення припадає в 1944. році, вносять 8,994.90
5. Залегі ренти від реальностей, які мали бути заплачені в 1943. році, а не були, вносять 364.00
6. Нагорожені відсотки від фондів, яких реченєць припадає в 1944. році, вносять 26,715.91
7. Нагорожені відсотки з банків, яких реченєць плачення припадає дня 1. січня 1944. року вносять 352.78
8. Залегі місячні вкладки відділів У. Н. Союзу, які мали бути заплачені в 1943. році, а не були, вносять 3,566.84

Разом \$72,979.67

Смертність в членстві обох департаментів вносить 70.4%. Оцінка грамот обох департаментів вносить 152.0%

Згідно з рішенням конвенції, отсі урядники є бондовані: президент Микола Мурашко на \$10,000, секретар Дмитро Галич, \$5,000, касієр Роман Слободян, на \$75,000; ці бонди є в руках контрольної комісії.

Колектор рентів В. Стасюк, є бондований на \$5,000 як запорука, і на \$2,000 від грабунку. Ці бонди знаходяться в руках езекутивного комітету У. Н. Союзу.

На основі переглянення цілого внутрішнього діловодства езекутивного, головна контрольна комісія стверджує, що езекутивна сповняє свої обовязки точно.

Головна контрольна комісія У. Н. Союзу перевела в дні 28. лютого до 5. березня 1944, основну контролю майна, діловодства і організаційного життя Українського Народного Союзу та отсим стверджує, що знайшла все в доброму стані і порядку.

Дмитро Капітула, д-р Вол. Галан, д-р А. Т. Кібзей, Роман Смух, Степан Куропась.

Англійська преса про польські справи

ЛОНДОН, (ОНА) — Був час, коли англійська преса писала про польські справи багато і прихильно. Можна сказати, навіть дуже прихильно. Особливо в початках приїзду польського уряду до Англії. Англійці уважали поляків героями, які не зважаючи на велику силу німецької мілітарної машини, перші поставили їй опір. Розуміється, що битву поляки програли, і то дуже скоро, але їм ніхто за це не докоряв. Навпаки, поляків уважали героями, які з честю програли війну з куди сильнішим від себе ворогом. Їм всі тут співчували, помагали приміститися, дали їм нагоду організувати свою армію, повітину і морську флоту та весті незалежну, державну політику. Інакше кажучи, англійці прийняли польських виходців з небувалою чемністю і казали їм бути, як в себе дома.

З усіх урядів на вигнанні — польський урядував в Лондоні, якби він був тут здавна давня. Польські міністри й офіцери скоро здобули собі велику популярність і мали вступ не тільки до урядових кол, але й до кращих англійських родин, які їх радо приймали, гостили і помагали. Давали їм нагоду творити своє власне родинне і громадське життя, свою політику. Англійська преса посвячувала польським справам так багато місця, що інші політичні емігранти й уряди завидували полякам.

Розуміється, що тепер вже цього нема. Англійці вже інакше ставляться до поляків. Очевидно, не до всіх. Поль-

ських робітників, моряків, авіаторів — шанують і поважають, але так званих стейтсменів — ні. Ці останні вже далися англійцям пізнати і втратили в них довіря. Многі англійці почали уважати польських політиків нездорними романтиками; людьми, які не рахуються з дійсністю, а мріють відживити стару, передвоєнну Польщу, з несправедливим суспільним і політичним ладом та з націоналістичними меншинами, а англійці не хочуть відбудувати такої Польщі і вже не раз полякам про це говорили.

Англійська преса, консервативного і поступового напрямку, вже кількома наворотами звертала полякам увагу, що східна частина польської держави була заселена більшістю непольського населення, та що польський уряд не винює супроти національних меншин своїх зобовязань. Розуміється, що польські політики в Лондоні не звертали на це великої уваги і далі мріяли про відбудову Речіпосполитої в її передвоєнних границях. Писали і говорили, що їм належить велика і сильна Польща, не звертаючи уваги на те, що англійський уряд і народ інакше дивляться на цю справу. Певна річ, що польський народ буде мати свою незалежну державу, але англійське громадянство, його преса і уряд вважають, що Польща повинна визбутись ворожо до себе настроєного українського й білоруського населення. Тому власне Чирчил заявив 22. січня в парламенті, що советськї домагання встановити між Польщею і Советським Союзом нову границю — є „слухні і справедливі” і пригадав полякам, що англійський уряд ніколи не гарантував старих польських границь. Навіть така безсторонна газета, як „Дейлі Мейл”, прихильно прийняла заяву Чорчила про польськo-советську границю, кажучи, що на схід від лінії деб ось той простий український чоловік став власним парном

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Bryant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники повинні мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При перенесенні до менше сущих робіт мусять мати крім цього згоду Юнайтед Стейтс Емплоїмент Сервіс. Критичні робітники потребують теж обох посвідок.

Праця для Муштин

Праця для Муштин

ФАБРИКА ФАРБ І ПОКОСТ

Вимагаємо посвідки звільнення від праці. H. V. WALKER CO., 714 DIVISION STREET, ELIZABETH, N. J.

ПОТРЕБУЄ МУЖЧИН. Досвіду не вимагає. Ми вишколимо вас.

714 DIVISION STREET, ELIZABETH, N. J.

Праця для Муштин і Жінок

ПОТРІБНО ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ

Жінок і Мужчин—без різниці на вік. Добра платня. Постійне заняття. Досвіду не вимагається. У Вейк Департаментх Ніккої оплати Агенції KNOTT HOTELS

Безплатна услуга в знайденні праці.

Отворено 8:30 рано до 5:30 попол. 234 — 7th Ave., New York City. (між 23-ю і 24-ю вулицями)

РУЧНИХ ВИШВАЧОК І РУЧНИХ ШВАЧОК

Либо жінок що вправні в шиттію руками для значного ручного шиття. Високі зарібки, постійна праця. SERVICE TRADING

263 West 38th St., New York, N. Y. Tel. Wisc. 7-2616.

ОПЕРЕЯТОК

на машинах до шиття. Приємне окруження і години. Власник українців. KING FASHIONABLE BELT CO.

25 West 36th St., New York, N. Y.

ХЛОПЦІВ АБО ДІВЧАТ

до легкої фабричної роботи. Приємне окруження і години. KING FASHIONABLE BELT CO.

25 West 36th St., New York, N. Y.

STATE OF NEW JERSEY

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ з навчом до механіки, вчинити операції легку машину в фабриці Лікарств. Досвіду не вимагається. Добра платня. Легка і постійна праця. Заробляйте в часі науки. Становище в будучині. 51-

CLENE PHARMACAL 110 Observer Highway, Hoboken, N. J.

ПОТРІБНО ЛЮДЕЙ

ДО МИТТЯ АВТОБУСІВ

Голоситься 6900 PARK AVE. GUTTENBERG, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖІНОК

молодих, що мешкають в околиці Петерсон, Н. Дж., вчинити фактично вигаджувати піковим папером файки. Досвіду не вимагається. Голоситься до SMOKING PIPES INC., 36 Morton St., Paterson, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Д-р П. Д., Філадельфія, Па.

Добре, що розписались! Пишіть далі, а будемо й надалі дуже вдячні. Не тільки ми, але й читачі!

Е. Д., Грейт Медовз, Н. Дж.

Добре зробили, що описали свої вражіння. Наші люди заведують поділитися з газетою своїми почуваннями чи заввагами. Не все мусять іти до газети як допис, але добре, як надсилається завваги хочби для самої редакції, бож цікаво знати, як загаль реагує на різні події, маніфестації й т. п. Можє бути в тих заввагах і гостра критика, навіть неслухна, коби тільки була культурна. Це одніока вимога. Кінєць ми пропустили, бо цей „молодий“, що говорив, а потім співав, є в редакції, а редакторів то нам уже найлекше поминути... Вони за те не гнівваються!

ТРИ БОМБАРДУВАННЯ ПАРАМУШІРУ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Головна квартира адмірала Німців подала комунікат, що американські летуни бомбардували три дні за порядком японські позиції на Парамушірі, що лежить у північній частині групи Курильських островів, що тягнуться від північної Японії до Камчаткі.

ЯК СКЛАДАЮТЬ ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР „СВОБОДИ“?

Дальші жертви зложили на „Ювілейний Дар „Свободи“:

Від 1. Українського Золото-го Хреста, Нью Йорк \$5, Лев Посацкий 50 ц.; Мрс. Д. Матвів, Асторія, Н. Й. \$2; Теод. Грицик, Амбридж, Па. \$1; члени від 375. У. Н. С. з Філадельфії, по \$1, а це: Василь Бидей, Стефан Крутий, а Стеля Давко 25 ц.; Пелягія Осахо, Соліпорі, Вис. \$1 („бо я люблю читати „Свободу“, то моє життя“).

Акрон, Огайо, на зборх від 295 У. Н. С. старий уряд склав звіт, а як його поновно вибрали, предс. Олекса Зепко підніс справу „Свободи“, як вона нам дорога й конечна, а як папір і робітник тепер дорогий, то треба допомогти. Внесок дав В. Пулк, підтримав І. Гурин і на тій підставі з братської каси виасигнувано на поміч „Свободі“ \$25. Знову поставив внесок М. Петруха, підтримав П. Славич і добровільно склали від себе: В. Пулк \$2, а по \$1 дали такі члени: М. Петруха, О. Зепко, І. Зепко, І. Шляхетка, Г. Шпак, С. Цепко, Е. Пивончук, О. Сивик, Я. Сивик, С. Гарбар, С. Антонюк, М. Судомир, С. Яворський, Д. Різник, М. Іванчио, Л. Сахарнецький, І. Гурин, Г. Лесняк, П. Косс, М. Геряк, П. Славич, Г. Бронкович, Я. Баранецький. Разом пересилає відділ \$51. (Того самого дня закуплено военний фонд з каси братства на \$500, а 50-літній ювілей рішено відсвяткувати з відділом 180). О. Зепко, предс., М. Петруха, кас., В. Пулк, секр.

Від 238 У. Н. Союзу в Бостоні, Мас. \$5.

(Дальші жертви будуть оголошені під тою самою рубрикою, себто: „Як складають Ювілейний Дар „Свободи“?).

ПОЛЬСЬКЕ ПІДЗЕМЕЛЛЯ ДІЛАЄ.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські підземні організації перервали залізничний рух на залізниці між Варшавою й Мінськом. З півністи за це німці перебили все населення села Борки, не виключаючи ні жінок ні дітей, а село спалили до тла.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

„Назар Стодоля“ і цар Олександр III.

Песа Тараса Шевченка в. з. „Назар Стодоля“, яка буде відограна в Філадельфії в неділю, дня 2 квітня на дохід Червоного Хреста мала після споминів нашого славного артиста і директора Українського Театру в Києві, Миколи Садовського, цікаві переходи.

В році 1876 царським указом заборонено все, що мало українську назву: книжку, театр і навіть пісню. Російські леси, які почали виставляти від того часу на Україні, не мали ніякого повождения, публіка їх ігнорувала. Російський театр гинув „з голоду“. Використовуючи таку ситуацію, Садовський підмовив одного впливового директора російського театру вистаратися до зводу на вистави українських пєс. І так рік 1881 був переломним роком українського театру. Відразу українські вистави мали величезні успіхи.

В Києві публіка дожидала до екстазу і розносила на плечах акторів до дому вулицями міста з гучними оплесками і криком. Почались доноси. Київський генерал-губернатор Дрентельн злякався „за цілість російської держави“ і в р. 1883 заборонив українські вистави в київському генерал-губернаторстві. Від тоді театр перенісся в південно-східну Україну.

Слава про українську трупку ширилась і дійшла до самої столиці Петербурга. В р. 1886 Садовський рішився вивести кілька вистав, в Петербурзі. Слава трупки в Петербурзі росла з кожним днем. Бюлеті надавали тиждень наперед а „вельможне панство всяких рангів“ давою ринудо подвинути на трупку „з Назарету“. Слава діла по шаблях все вище і вище і нарешті з палаців і салонів перейшла до царського двора.

„Його Величність цар Олександр III. заявили, що хочуть бачити трупку і що треба вибрати таку штуку, щоб вона була не довга і не коротка, щоб була і драматична і комічна, щоб не стомила його величність і щоб мала гарну обстанову і костюми“.

На раді артистів, яку зібрав на цей випадок Садовський вирішили виставити підходящу під такі бажання пєсу Тараса Шевченка: „Назар Стодоля“. Перед самою виставою градоначальник Грессер зявився за сценою і заявив: „Как только государ сядет в локу — поднимать занавес. Первый антракт должен бити 20 минут — государ будет пить чай. Второй 5 минут — государю подадут десерт“.

З хати другої дії перейти за 5 минут у зимовий ліс з руїною коршми в третій дії не була така легка справа, але розказ його величества є розказ.

Після першої дії публіка була в нерішучості чи плекати чи ні. Цар сам вивів її з цієї непервности. Він перший простяг руки і зявся в долоні, а по нім вся галля загула гучними оплесками, якби по подушках, бо все панство було в рукавичках. Цар, цария і престолонаслідник прийняли артистів в своїй ложі після представлення і поградулювали.

Слава української трупки досягла вершка. Головнокомандуючий усієї російської артилерії генерал-фельдмаршал-стер великий князь Михайло Миколаевич запросив артистів до своєї палати.

Підчас розмови великий князь показуючи на артистів сказав: „Ви з севобочной а ви з товобочной України. Ну, а скажіте гаспада, вот ви здесь в Петербурге пользуетесь тамою грамадной, в полне заслуженной славой. Но здесь ваш язык мало понимают. Вот ваображаю на Юге, в своей благодатной Малоросії, где каждае ваше слово панятно, вот где вас ценят і прінимают? На пример в Києве? Ваображаю“.

Тут Садовський перебив і поінформував князя, що в Києві заборонили виставляти українські пєси, тому, що українським артистам публіка устроює овації.

Князь здивувався і запитав: „Ктож там в Києве генерал-губернатор?“

„Генерал Дрентельн, ваше височество“ — відповів Садовський.

„Аа“ — протягнув князь, зморщившись — знаю! ето старий дурак“.

І Садовському мимоволі вирвалось: „Так точно, ваше височество“.

В Філадельфії на дохід Червоного Хреста відіграють ролі в представленні „Назар Стодоля“: адвокат Теодор Свистун, п. Михайло Рибак, п. Йосиф Бохей, пані Олена Штогрин, пані Григорєць і панна П. Бєха, при співучасті Катедрального Хору під управою Марусевича.

Д-р Павло Дубас.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

З похорону на А. Червоний Хрест.

Після похорону П. Басараба, члена від. 83. Українського Народного Союзу на внесок гр. Черномаза склали на Американський Червоний Хрест: \$5 Марія Насевич; по \$2: Марія Либик, Григорій Тарнавський, громадяни Прус; по \$1: громадянки: Прайс, С. Паркер, Рій, Е. Басараб, Малиняк, і громадяни: С. Черномаз, Ю. Бутко, П. Турчин, Підгайний, Драйвер. — Разом \$21.

С. Черномаз.

НЬО МАРКЕТ, Н. Г.

Радість із віднови Конгресового Комітету.

З послілки, яку висилаю окремо, призначую \$5 на працю Українського Конгресового Комітету, а \$10 на Український „Ріліф Фонд“. Тишуся невмовно тим, що по довгих труп-

цієї непервности. Він перший простяг руки і зявся в долоні, а по нім вся галля загула гучними оплесками, якби по подушках, бо все панство було в рукавичках. Цар, цария і престолонаслідник прийняли артистів в своїй ложі після представлення і поградулювали.

Слава української трупки досягла вершка. Головнокомандуючий усієї російської артилерії генерал-фельдмаршал-стер великий князь Михайло Миколаевич запросив артистів до своєї палати.

Підчас розмови великий князь показуючи на артистів сказав: „Ви з севобочной а ви з товобочной України. Ну, а скажіте гаспада, вот ви здесь в Петербурге пользуетесь тамою грамадной, в полне заслуженной славой. Но здесь ваш язык мало понимают. Вот ваображаю на Юге, в своей благодатной Малоросії, где каждае ваше слово панятно, вот где вас ценят і прінимают? На пример в Києве? Ваображаю“.

Тут Садовський перебив і поінформував князя, що в Києві заборонили виставляти українські пєси, тому, що українським артистам публіка устроює овації.

Князь здивувався і запитав: „Ктож там в Києве генерал-губернатор?“

„Генерал Дрентельн, ваше височество“ — відповів Садовський.

„Аа“ — протягнув князь, зморщившись — знаю! ето старий дурак“.

І Садовському мимоволі вирвалось: „Так точно, ваше височество“.

В Філадельфії на дохід Червоного Хреста відіграють ролі в представленні „Назар Стодоля“: адвокат Теодор Свистун, п. Михайло Рибак, п. Йосиф Бохей, пані Олена Штогрин, пані Григорєць і панна П. Бєха, при співучасті Катедрального Хору під управою Марусевича.

Д-р Павло Дубас.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

З похорону на А. Червоний Хрест.

Після похорону П. Басараба, члена від. 83. Українського Народного Союзу на внесок гр. Черномаза склали на Американський Червоний Хрест: \$5 Марія Насевич; по \$2: Марія Либик, Григорій Тарнавський, громадяни Прус; по \$1: громадянки: Прайс, С. Паркер, Рій, Е. Басараб, Малиняк, і громадяни: С. Черномаз, Ю. Бутко, П. Турчин, Підгайний, Драйвер. — Разом \$21.

С. Черномаз.

НЬО МАРКЕТ, Н. Г.

Радість із віднови Конгресового Комітету.

З послілки, яку висилаю окремо, призначую \$5 на працю Українського Конгресового Комітету, а \$10 на Український „Ріліф Фонд“. Тишуся невмовно тим, що по довгих труп-

дах вдалося зреорганізувати своє українське представництво, яким є Український Конгресовий Комітет та що прийшло до тісної злуки українців тут на землі Вашингтону. Бажаю У. К. Комітету як найліпших успіхів в його хосенній праці для поневоленого народу. Відповідно до моїх сил буду старатися підтримувати фінансово У. К. Комітет.

Онуфрія Святка.

НІМЦІ ЛІКВІДУЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦІРІВ

БЕРН, Швайцарія. (ОНА) — Підземна польська газета принесла вістку, що шеф німецької поліції в Кракові видав приказ, щоб усі підчинені йому поліції старались арештувати бувших польських офіцерів. Ці люди, говорив комісар німецької поліції, є дуже небезпечні, і як военний терен перенесеться на польські землі, то бувші польські офіцери будуть організувати повстанчі загони і підривати силу нашої армії. Їх треба негайно внарештувати і ліквідувати.

Газета пише, що німці заставляють польських селян пильнувати залізних доріг в Польщі, а як де виколіється поїзд, то поліція складає на них вину. Тоді не тільки вартових арештують, але і їх родини, яких женуть в концентраційні табори. або на примусову працю до Німеччини.

Передова стаття підземної польської газети висловлює надію, що терпіння польської нації скоро вже скінчиться, бо є чутки, що повітряна сила альянтських держав систематично нищить німецькі промислові осередки, а червона армія на сході ломить німецьку мілітарну силу з таким успіхом, що вона кінець-кінців розпадеться. Треба тільки витримати, бо перемога вже недалеко, пише ця газета.

ПАРТИЗАНИ ВБИЛИ ЗРАДНИКА ЮГОСЛАВСЬКОГО НАРОДУ

БЕРН, Швайцарія. (ОНА) — Віденська радіовисильня повідомила, що партизани вбили шефа квізлінгівського кабінету в Білгороді, полковника Мілоша Масаловича. Вбили його в самій середині міста і втікли. Німецька поліція і хорватські усташи, що співпрацюють з німцями, роблять облави на всіх підозрілих громадян. Вже арештовано кілька сот людей, яких поліція підозріває, що мають звязки з партизанами.

Націстська радіовисильня у Відні говорить, що генерал

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

ШКІРСІ, ЦЕРВОВІ І ШЛУНКОВІ НЕДУГИ Гемороїди й інші видходні забурення, Ниркові й Міхурові забурення, Білі у кишках, Шлункові й внутрєнності забурення, хронічні боляки, пухлину зелез, нервоє ослаблення, ревматизм і звальніня жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Лучт Екс. екзамінація крові і мочі, застрики, коли вказано. Від хронічні недуги лікуємо науково.

ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2

DR. ZINS (28-літнє заведення)

110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y. Щоденно від 9. г. рано до 7. г. веч. У неділю від 9. рано до 2. попол.

BY BIRD CALLS, TARZAN SIGNALLED ZEEBA TO A RENDEZVOUS.

AFTER THEY HAD MET, THEY HEARD THE NAZIS THRESHING THROUGH THE BRUSH IN SEARCH OF THEM.

„LET'S GO AFTER THEM“ SLIM URGED. „IT'S BETTER TO BE THE HUNTER THAN THE RABBIT.“

„NO, YOU STAY HERE,“ TARZAN ORDERED. „I SHALL GET THEM BOTH.“

Окриком птиці Тарзан дав Зілі знак на стрічу.

Як вони стрічалися, вояки обшукували корчі.

„Ходім за ними“, сказав Слім; „краще бути мисливим, як заяцем“.

„Ні, ви останьтєсь тут“, приказав Тарзан; „Я дістану їх обох“.